

Jak wykazała Najwyższa Izba Kontroli, nadzór państwa nad placówkami świadczącym i opiekę całodobową jest pozorny. Wiele placówek w całym kraju funkcjonowało bez wymaganego zezwolenia. Zdaniem NIK jest to efekt zaniedbań wojewodów oraz działań nieadekwatnych do potrzeb i nieprecyzyjnych przepisów.

Kontrola wykazała, że połowa placówek, poprzez nieponoszenie konsekwencji finansowych swojej nielegalnej działalności, nadal świadczyła usługi. Jak się okazuje, w latach 2015-2018 w całym kraju sytuacja świadczenia usług bez wymaganego zezwolenia dotyczyła aż 200 placówek.

Placówki świadczące opiekę całodobową nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekłe chorymi i w podeszłym wieku są szczególnie istotne biorąc pod uwagę fakt starzenia się społeczeństwa. Według prognozy GUS, do 2050 r. populacja osób w wieku 60 lat i starszych wzrośnie do 13,7 mln i będzie stanowiła ponad 40% ogółu ludności, w 2018 r. ten wskaźnik wynosił 24,8%. Zatem zapotrzebowanie na powyższe placówki będzie coraz większe. Jak wykazuje NIK, nawet same dane dotyczące placówek gromadzone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej są nierzetelne.

Jak ustaliła NIK, na koniec 2018 r. najwięcej działających nielegalnie placówek odnotowano w województwach: mazowieckim - 74, wielkopolskim - 8, pomorskim - 7, kujawsko-pomorskim - 6, w dolnośląskim - 5. NIK dowodzi, że właściciele placówek najczęściej nie ubiegali się o zezwolenie na prowadzenie działalności ze względu na wysokie koszty, jakie musieliby ponieść w związku z dostosowaniem budynków do wymogów ochrony przeciwpożarowej i standardów określonych w ustawie o pomocy społecznej. Budynków nie modernizowano, ponieważ koszty takich działań byłyby dużo wyższe niż kary pieniężne nakładane za prowadzenie placówek bez zezwolenia.

Jak ustaliła NIK, wojewodowie w niewielkim stopniu samodzielnie pozyskiwali informacje o placówkach działających bez zezwolenia, kontrolę zarządzali dopiero po skargach składanych przez członków rodzin pensjonariuszy, zwolnionych pracowników czy konkurencję. Brak kontroli o charakterze prewencyjnym i reagowanie niemal wyłącznie na napływające sygnały uniemożliwia pomoc osobom, które same, ze względu na stan zdrowia nie są w stanie złożyć skargi. Zdaniem Izby, brak prewencyjnych kontroli w placówkach oferujących całodobową opiekę to konsekwencja niedostatecznej aktywności wojewodów, nieadekwatnych do potrzeb możliwości kadrowych oraz nieuprawnionych, wg NIK, interpretacji przepisów. Zdaniem Izby, z ustawy wynika, że wojewodowie powinni monitorować na swoim terenie działalność placówek zapewniających całodobową opiekę, w tym także rozpoznawać i kontrolować te z nich, które działają bez zezwolenia. Kontrola wykazała także niewłaściwie prowadzoną dokumentację, brak ewidencji stosowania przymusu bezpośredniego (krępowania pasami, ograniczaniu kontaktu z otoczeniem), rejestracji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych czy brak umów dla osób przebywających w placówce.

W objętym kontrolą okresie wojewodowie zlecieli przeprowadzenie w całym kraju 306 kontroli w placówkach, w których zachodziło uzasadnione podejrzenie prowadzenia działalności bez zezwolenia. Do 40 nie doszło właśnie dlatego, że inspektorzy nie zostali wpuszczeni na teren placówek, nawet jeśli pojawili się tam w asyście policjantów. Dodać należy że w latach 2015-2018 zapadł zaledwie jeden wyrok skazujący za utrudnianie kontroli.

NIK widzi też poważny problem jeśli chodzi o dobór kadry w placówkach – wedle obowiązujących przepisów nie muszą być przestrzegane żadne wymogi dotyczące zatrudnienia (najczęściej w ramach umowy zlecenia lub wolontariatu), kwalifikacji i liczby osób świadczących usługi opiekuńcze.

NIK punktuje błędy państwa w zakresie nadzoru nad placówkami opieki całodobowej

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: czwartek, 23, kwiecień 2020 13:56

Małgorzata Orłowska

Odsłony: 622

W związku z tym, że naruszanie przepisów nie wiąże się właściwie z żadnymi poważnymi konsekwencjami, Najwyższa Izba Kontroli zwróciła się do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o podjęcie szeregu przedsięwzięć m.in. legislacyjnych, dotyczących skutecznego przeciwdziałania tworzeniu i prowadzeniu działalności przez placówki nie posiadające zezwolenia wojewody.

Źródło: NIK